

РЕШЕНИЕ
«19» апреля 2021 г.

КАРАР
№ 20

**Татарстан Республикасы Балтач муниципаль районы Сосна авыл жирлегендә
муниципаль хезмэт турында нигезлэмәне раслау хакында**

"Россия Федерациясендә жирле үзидарәне оештыруның гомуми принциплары турында" Федераль Закон, "Россия Федерациясендә Муниципаль Хезмэт турында" Федераль Закон, Татарстан Республикасы Законы "Жирле үзидарә турында", Татарстан Республикасы Балтасинский муниципаль Сосна авыл жирлеге муниципаль оешмасы Уставы нигезендә, 03.18.2021 № 02-08-02-2021, Балтасинский район прокуратурасы протесты. Татарстан Республикасының муниципаль округы Сосна авыл жирлеге Советы карар кабул итте:

1. Татарстан Республикасы Балтач муниципаль районы Сосна авыл жирлегендә муниципаль хезмэт турында нигезлэмәне кушымта нигезендә расларга.
2. Татарстан Республикасы Балтач муниципаль районы Сосна авыл жирлегендә 2013 елның 17 ноябрэндәге 68 номерлы карары үз көчен югалткан дип танырга.
3. Әлеге карарны «Татарстан Республикасы хокукый мәгълүматының рәсми порталы» интернет-ресурсында бастырырга һәм Татарстан Республикасы муниципаль берәмлекләре порталы составында Татарстан Республикасы Балтач муниципаль районының рәсми сайтында (baltasi.tatarstan.ru) һәм жирлекнең махсус мәгълүмат стендларында урнаштыру юлы белән халыкка житкерергә.
4. Әлеге карарның үтәлешен контрольдә тотуны үз өстемә алам.

Сосна авыл жирлеге башлыгы

Ф.С. Габдрахманов

Сосна авыл жирлеге Советының №20,
19.04.2021 елның карарына
кушымта

ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ БАЛТАЧ МУНИЦИПАЛЬ РАЙОНЫ СОСНА - АВЫЛ ЖИРЛЕГЕНДӘ МУНИЦИПАЛЬ ХЕЗМӘТ ТУРЫНДА НИГЕЗЛӘМӘ

1 бүлек. ГОМУМИ НИГЕЗЛӘМӘЛӘР

1 статья. Әлеге Нигезләмәнен жайга салу предметы

1. Әлеге Нигезләмә Балтач муниципаль районы Сосна авыл жирлегендә муниципаль хезмәтне оештыру өлкәсендәге мөнәсәбәтләрне жайга сала, шулай ук федераль, республика законнары нигезендә муниципаль хезмәткәрләрнең муниципаль хезмәт үтү шартларын һәм Балтач муниципаль районы Сосна авыл жирлегендә муниципаль хезмәткәрләрнең хокукый хәлен (статусын) билгели.

2. Әлеге Нигезләмә белән жирле үзидарә депутатларының, сайланулы органнары әгъзаларының, жирле үзидарә сайланулы вазыйфаи затларының, авыл жирлегендә даими нигездә эшләүче һәм юридик затлар булучы сайлау комиссияләренә (алга таба – муниципаль берәмлекләрнең сайлау комиссияләре) хәлиткеч тавыш хокукына ия әгъзаларының статусын билгеләми, чөнки күрсәтелгән затлар (алга таба – муниципаль вазыйфаларны биләүче затлар) муниципаль хезмәткәрләр булып тормый.

2 статья. Муниципаль хезмәт

Муниципаль хезмәт – гражданның хезмәт шартнамәсе (контракты) төзү юлы белән биләнә торган муниципаль хезмәт вазыйфаларында даими нигездә башкарылуы профессиональ эшчәнлек.

2. Муниципаль берәмлек муниципаль хезмәткәр өчен эшкә яллаучы булып тора, аның исеменнән эшкә яллаучы вәкаләтләрен эшкә яллаучы вәкиле (эш бирүче) гамәлгә ашыра.

3. Эшкә яллаучы вәкиле (эш бирүче) авыл жирлеге башлыгы, жирле үзидарә органы житәкчесе булырга мөмкин.

3 статья. Муниципаль хезмәтнең хокукый нигезләре

1. Балтач муниципаль районы Сосна авыл жирлегендә муниципаль хезмәтнең хокукый нигезләрен түбәндәгеләр тәшкил итә: Россия Федерациясе Конституциясе, «Россия Федерациясендә муниципаль хезмәт турында» 2007 елның 2 мартындагы 25-ФЗ номерлы Федераль закон (алга таба - «Россия Федерациясендә муниципаль хезмәт турында» Федераль закон) һәм башка федераль законнар, Россия Федерациясенә башка норматив хокукый актлары, Татарстан Республикасы Конституциясе, муниципаль хезмәт турында Татарстан Республикасы кодексы, Татарстан Республикасының башка норматив-хокукый актлары, Балтач муниципаль районы Сосна авыл жирлеге Уставы, халык жыеннарында кабул ителгән карарлар, башка муниципаль хокукый актлар һәм әлеге Нигезләмә.

2. Муниципаль хезмәткәрләргә «Россия Федерациясендә муниципаль хезмәт турында» Федераль законда, Муниципаль хезмәт турында Татарстан Республикасы кодексында каралган үзенчәлекләре белән хезмәткә кагылышлы законнарның гамәлдә булуы кагыла.

4 статья. Муниципаль хезмәтнең төп принциплары

Муниципаль хезмәтнең төп принциплары булып түбәндәгеләр тора:

- 1) кеше һәм граждан хокукларының һәм ирекләренең өстенлеге;
- 2) Россия Федерациясе дәүләт телен белүче гражданның муниципаль хезмәткә бертигез дәрәжәдә алынулары һәм, женесенә, расасына, милләтенә, чыгышына, мөлкәти һәм вазыйфай хәленә, яшәү урынына, дингә мөнәсәбәтенә, инануларына, ижтимагый берләшмәләрендә торуы-тормавына, шулай ук муниципаль хезмәткәрнең профессиональ һәм эшлекле сыйфатларына бәйлә булмаган башка хәлләргә бәйсез рәвештә муниципаль хезмәт узуның бертигез шартлары;
- 3) муниципаль хезмәткәрләрнең һөнәри осталыгы һәм компетентлыгы;
- 4) муниципаль хезмәтнең тотрыклылыгы;
- 5) муниципаль хезмәткәрләр эшчәнлеге турындагы мәгълүматтан файдалана алу;
- 6) ижтимагый берләшмәләр һәм гражданның белән үзара хезмәттәшлек;
- 7) муниципаль хезмәткә карата төп таләпләрнең бердәйлеге, шулай ук муниципаль хезмәт узганда тарихи һәм бүтән жирле традицияләрне исәпкә алу;
- 8) муниципаль хезмәткәрләрнең хокукый һәм социаль якланышы;
- 9) муниципаль хезмәткәрләрнең үз вазыйфай бурычларын үтәмәгән яисә тиешенчә үтәмәгән өчен жаваплылыгы;
- 10) муниципаль хезмәтнең партиягә карамавы.

2 бүлек. МУНИЦИПАЛЬ ХЕЗМӘТ ВАЗЫЙФАЛАРЫ

5 статья. Муниципаль хезмәт вазыйфалары

1. Муниципаль хезмәтнең вазыйфасы - жирле үзидарә органнындагы вазыйфа, Устав нигезендә төзелгән авыл жирлеге сайлау комиссиясе хезмәткәрләре, жирле вәкаләтләрнең үтәлешен тәмин итү өчен билгеләнгән жаваплылык үзидарә органы, авыл жирлеге сайлау комиссиясе яки муниципаль вазыйфасында торучы кеше.

2. Муниципаль хезмәт вазыйфалары Татарстан Республикасы законы белән раслана торган Татарстан Республикасында муниципаль хезмәт вазыйфалары реестры нигезендә муниципаль хокукый актлар белән билгеләнә.

3. Жирле үзидарә органының штат расписаниесен төзегәндә һәм раслаганда, Татарстан Республикасында муниципаль хезмәт вазыйфалары реестрында каралган муниципаль хезмәт вазыйфалары исемнәре кулланыла.

6 статья. Балтач муниципаль районының Сосна авыл жирлегендә муниципаль хезмэт вазыйфалары реестры

1. Балтач муниципаль районы Сосна авыл жирлегендә муниципаль хезмэт вазыйфалары реестры жирле үзидарэ органнары, тарихи һәм башка жирле традицияләрне исәпкә алып билгеләнэ торган вазыйфаларның төркемнәре һәм функциональ билгеләре буенча муниципаль хезмэт вазыйфалары атамалары исемлегеннән гыйбарәт.

2. Балтач муниципаль районы Сосна авыл жирлегендә муниципаль хезмэт вазыйфалары реестрында муниципаль вазыйфаны биләүче затның вәкаләтләрен үтәүне турыдан-туры тәэмин итү өчен гамәлгә куела торган муниципаль хезмэт вазыйфалары каралырга мөмкин. Муниципаль хезмәтнең мондый вазыйфалары муниципаль хезмәткәрләр тарафыннан күрсәтелгән затның вәкаләтләре чорына хезмэт шартнамәсе төзү юлы белән биләнэ.

7 статья. Муниципаль хезмэт вазыйфаларын классификацияләү

1. Муниципаль хезмэт вазыйфалары түбәндәге төркемнәргә бүленэ:

- 1) муниципаль хезмәтнең югары вазыйфалары;
- 2) муниципаль хезмәтнең баш вазыйфалары;
- 3) муниципаль хезмәтнең әйдәп баручы вазыйфалары;
- 4) муниципаль хезмәтнең өлкән вазыйфалары ;
- 5) муниципаль хезмәтнең кече вазыйфалары.

2. Татарстан Республикасында муниципаль хезмэт вазыйфалары һәм Татарстан Республикасы дәүләт граждан хезмәте вазыйфалары нисбәте дигәндә, муниципаль хезмәтнең һәм Татарстан Республикасы дәүләт граждан хезмәтенең тиешле вазыйфаларына куела торган квалификация таләпләренә бәйле рәвештә шушы вазыйфаларның туры килүе аңлашыла.

8 статья. Муниципаль хезмәткәрләренең класс чиннары

1. Класс чиннары муниципаль хезмәткәрләргә бирелә һәм муниципаль хезмәткәрләренең һөнәри әзерлек дәрәжәсенең муниципаль хезмэт вазыйфаларын биләү өчен квалификация таләпләренә туры килүен күрсәтә.

2. Муниципаль хезмәткәрләргә түбәндәге класс чиннары бирелә:

муниципаль хезмәтнең югары вазыйфаларын биләүчеләргә – 1, 2 яисә 3 нче класслы гамәли муниципаль киңәшче;

муниципаль хезмәтнең баш вазыйфаларын биләүчеләргә – 1, 2 яисә 3 нче класслы муниципаль киңәшче;

муниципаль хезмәтнең әйдәп баручы вазыйфаларын биләүчеләргә – 1, 2 яисә 3 нче класслы муниципаль хезмәт киңәшчесе;

муниципаль хезмәтнең өлкән вазыйфаларын биләүчеләргә – 1, 2 яисә 3 нче класслы муниципаль хезмәт референты;

муниципаль хезмәтнең кече вазыйфаларын биләүчеләргә – 1, 2 яисә 3 нче класслы муниципаль хезмәт секретаре.

3. Муниципаль хезмәт вазыйфаларын югарыда күрсәтелгән төркемнәргә кертү Балтач муниципаль районы Сосна авыл жирлегендә хезмәт вазыйфалары реестры нигезендә гамәлгә ашырыла.

9 статья. Муниципаль хезмәткәрләргә класс чиннарын бирү һәм муниципаль хезмәткәрләрне муниципаль хезмәтнең башка вазыйфаларына күчәргәндә һәм муниципаль хезмәттән жибәргәндә класс чиннарын саклап калу тәртибе

1. Муниципаль хезмәткәрләргә класс чиннары, моннан алдагы класс чинында булуның билгеләнгән дәвамлылыгын исәпкә алып, муниципаль хезмәт вазыйфалары төркеме чикләрендә биләнә торган муниципаль хезмәт вазыйфасы нигезендә эзлекле рәвештә бирелә.

2. Класс чины башлангыч яисә чираттагы булырга мөмкин.

3. Билгеле бер төркемдәге муниципаль хезмәт вазыйфасына беренче мәртәбә билгеләнәп куела торган муниципаль хезмәткәрләргә 3 нче класслы класс чины бирелә.

3.1. Федераль дәүләт граждан хезмәте класс чинына, дипломатик ранга, хәрби яисә махсус дәрәжәгә, Татарстан Республикасы яисә Россия Федерациясенә башка субъекты дәүләт граждан хезмәтнең класс чинына, муниципаль хезмәтнең квалификация разрядына ия булган граждан муниципаль хезмәткә урнашканда, аңа беренче класс чины муниципаль хезмәт вазыйфалары төркеме чикләрендә ул били торган вазыйфа нигезендә бирелә.

3.2. Муниципаль хезмәткәргә әлеге статьяның 3 өлеше нигезендә класс чины бирү максатларында муниципаль хезмәтнең моңа кадәр билгеләнгән квалификация разрядлары һәм класс чиннары нисбәте, Татарстан Республикасында муниципаль хезмәт вазыйфалары һәм Татарстан Республикасы дәүләт граждан хезмәте вазыйфалары нисбәте, Татарстан Республикасы дәүләт граждан хезмәте класс чиннары һәм федераль дәүләт граждан хезмәте, Россия Федерациясенә башка субъекты дәүләт граждан хезмәте класс чиннары нисбәте, шулай ук федераль дәүләт граждан хезмәте класс чиннары, дипломатик ранглар, хәрби һәм махсус дәрәжәләр нисбәте кулланыла.

3.3. Әгәр, әлеге статьяның 3.2 өлешендә каралган вазыйфаларның, класс чиннарының һәм квалификация разрядларының нисбәтен исәпкә алып, әлеге статьяның 3.1 өлеше нигезендә бирелә торган муниципаль хезмәтнең класс чины муниципаль хезмәткәрнең моңа кадәр булган федераль дәүләт граждан хезмәте класс чиныннан, дипломатик рангыннан, хәрби яисә махсус дәрәжәсеннән, Татарстан Республикасы яисә Россия Федерациясенә башка субъекты дәүләт граждан хезмәте класс чиныннан, муниципаль хезмәтнең квалификация разрядыннан түбәнрәк булса, муниципаль хезмәткәргә аның моңа кадәр булган федераль дәүләт граждан хезмәте класс чиныннан, дипломатик рангыннан, хәрби яисә махсус дәрәжәсеннән, Татарстан Республикасы яисә Россия Федерациясенә башка субъекты дәүләт граждан хезмәте класс чиныннан,

муниципаль хезмәтнең квалификация разрядыннан түбәнрәк булмаган, әмма ул били торган муниципаль хезмәт вазыйфасы карый торган муниципаль хезмәт вазыйфалары төркеме чикләрендә 1 нче класслы класс чинынан югарырак булмаган класс чины бирелә.

3.4. Муниципаль хезмәткәргә алга таба чираттагы класс чины бирелгәндә федераль дәүләт граждан хезмәтенең тиешле класс чинында, дипломатик рангта, хәрби яисә махсус дәрәжәдә, Татарстан Республикасы яисә Россия Федерациясенең башка субъекты дәүләт граждан хезмәте класс чинында, муниципаль хезмәтнең квалификация разрядында булу дәвамлылыгы исәпкә алына.

4. Муниципаль хезмәткәргә 1 нче класс чины сынауны уңышлы тәмамлаганнан соң бирелә, ә сынау билгеләнмәгән булса, муниципаль хезмәткәрне муниципаль хезмәт вазыйфасына билгеләп куйганнан соң өч ай узгач кына бирелә.

5. 2 нче һәм 3 нче класслы муниципаль хезмәт секретареның һәм референтының класс чиннарында булуларының минималь сроклары – бер ел, 2 нче һәм 3 нче класслы муниципаль хезмәт киңәшчесенең һәм муниципаль киңәшченең – ике ел, 2 нче һәм 3 нче класслы гамәли муниципаль киңәшченең бер ел тәшкил итә.

1 нче класслы муниципаль хезмәт секретареның, референтының, киңәшчесенең, муниципаль киңәшченең һәм гамәли муниципаль киңәшченең класс чиннарында булу сроклары билгеләнми. Күрсәтелгән муниципаль хезмәткәрләрнең класс чиннарын күтәрү аларны тиешле төркем муниципаль хезмәтнең югарырак вазыйфаларына күчәргәндә яисә бүләкләү тәртибендә мөмкин.

6. Бирелгән класс чинында булу вакыты ул бирелгән көннән исәпләнә.

6.1. Класс чины бирелү турында карар кабул ителгән көн класс чины бирелгән көн дип санала. Класс чины квалификация имтиханы нәтижеләре буенча бирелгән очракта, муниципаль хезмәткәр квалификация имтиханы биргән көн класс чины бирелгән көн дип санала.

7. Муниципаль хезмәткәргә чираттагы класс чины моннан алдагы класс чинында муниципаль хезмәт узу өчен билгеләнгән срок тәмамлангач, муниципаль хезмәткәр үз хезмәт вазыйфаларын тиешенчә үтәгәндә һәм ул муниципаль хезмәткәргә бирелә торган класс чинына тигез яисә югарырак класс чины каралган муниципаль хезмәт вазыйфасын биләгәндә бирелә.

Чираттагы класс чины дисциплинар жәза алган муниципаль хезмәткәрләргә, шулай ук үзләренә карата хезмәт тикшерүе уздырыла торган яисә жинаять эше кузгатылган муниципаль хезмәткәрләргә бирелми.

8. Муниципаль хезмәттәге аерым казанышлары өчен кызыксындыру чарасы буларак муниципаль хезмәткәргә класс чины түбәндәгечә бирелергә мөмкин:

1) тиешле класс чинында муниципаль хезмәт узу өчен әлеге статьяның 5 өлешендә билгеләнгән срок тәмамланганчы, әмма элек бирелгән класс чинынан алты айдан да элгрәк булмаган вакытта, – муниципаль хезмәт вазыйфаларының бу төркемгә туры килә торган чираттагы класс чинынан югарырак булмаган дәрәжәдә;

2) муниципаль хезмэт вазыйфаларының билэнэ торган вазыйфасына карый торған төркем чикләрендә класс чиннары бирелү эзлеклелеген сакламыйча бер дәрәжәгә югарырак – 3 нче класслы класс чины булган муниципаль хезмәткәргә – 1 нче класслы чин, әмма ул тиешле класс чинының 3 нче классында муниципаль хезмэт узу өчен әлеге статьяның 5 өлешендә билгеләнгән сроктан да элгрәк була алмый.

9. Муниципаль хезмәткәрне элек ул биләгән муниципаль хезмэт вазыйфаларының югарырак төркеменә керә торган муниципаль хезмэт вазыйфасына билгеләп куйганда, әгәр әлеге статьяның 5 өлешендә билгеләнгән моннан алдагы класс чинында булу вакыты узган булса, чираттагы класс чины бирелергә мөмкин.

Муниципаль хезмәткәрне элек ул биләгән муниципаль хезмэт вазыйфаларының югарырак төркеменә керә торган муниципаль хезмэт вазыйфасына билгеләп куйганда, күрсәтелгән хезмәткәргә әлеге Нигезләмәнең 71 статьясы нигезендә муниципаль хезмэт вазыйфаларының бу төркеме өчен башлангыч булган класс чины, әгәр бу класс чины муниципаль хезмәткәр ия булган класс чинынан югарырак булса, бирелә. Мондый очракта класс чины эзлеклелекне үтәмичә һәм моннан алдагы класс чинында булу вакытын исәпкә алмыйча бирелә.

10. Аерым бер вәкаләтләр вакытына муниципаль хезмэт вазыйфаларын биләүче муниципаль хезмәткәрләргә, югары төркем муниципаль хезмэт вазыйфаларына керә торган муниципаль хезмэт вазыйфаларын биләүче муниципаль хезмәткәрләрдән тыш, класс чиннары квалификация имтиханы нәтижеләре буенча бирелә. Квалификация имтиханы дәүләт граждан хезмәткәрләренә квалификация имтиханы тапшыру өчен билгеләнгән тәртиптә үткәрелә.

11. Муниципаль хезмәткәрләргә класс чиннары жирле үзидарәнең муниципаль берәмлек уставы яисә башка муниципаль хокукый акт белән вәкаләт бирелгән органы һәм (яисә) вазыйфай заты тарафыннан муниципаль хезмәткәрнең турыдан-туры житәкчесе күрсәтмәсе буенча бирелә.

12. Муниципаль хезмәткәргә класс чины бирелү турындагы күрсәтмәләргә кергү тәртибе һәм аңа кушып бирелә торган документлар исемлегенә муниципаль хокукый актлар белән билгеләнә.

13. Муниципаль хезмәткәргә класс чины бирелү турында карар, әлеге статьяның 7 өлешендәгә икенче абзацында күрсәтелгән очрактан тыш, бер айдан да соңга калмыйча түбәндәгечә кабул ителергә тиеш:

1) квалификация имтиханы үткәрелгән көннән;

2) класс чины квалификация имтиханыннан башка бирелгәндә – барлык кирәкле документлар белән бергә, класс чины бирелү турында күрсәтмә класс чиннары бирергә вәкаләтле жирле үзидарә органына яисә вазыйфай затка кертелгән көннән.

14. Муниципаль хезмәткәрләргә муниципаль хезмәтнең башка вазыйфаларына күчәргәндә, шулай ук муниципаль хезмәтгән жибәрелгәндә муниципаль хезмәткәргә моңа кадәр бирелгән класс чины сакланып кала. Муниципаль хезмәткәрне муниципаль хезмәтнең башка вазыйфасына билгеләп куйганда, аңа моңа кадәр бирелгән класс чины билгеләнгән тәртиптә чираттагы класс чины бирелгәнчә сакланып кала.

15. Муниципаль хезмәткәргә класс чины бирелү турындагы белешмәләр муниципаль хезмәткәрнең шәхси эшнамәсенә һәм хезмәт кенәгәсенә кертелә.

10 статья. Муниципаль хезмэтнең класс чинын саклап калу яисә аннан мәхрүм итү

1. Муниципаль хезмәткәр били торган муниципаль хезмәт вазыйфасыннан азат ителгәндә һәм муниципаль хезмәттән жибәрелгәндә (шул исәптән пенсиягә чыкканда), шулай ук яңадан муниципаль хезмәткә урнашканда элек бирелгән класс чины сакланып кала.

2. Муниципаль хезмәткәрне муниципаль хезмәтнең башка вазыйфасына билгеләп куйганда, аның элек бирелгән класс чины билгеләнгән тәртиптә чираттагы класс чины бирелгәнче сакланып кала.

3. Бирелгән класс чиныннан мәхрүм итү федераль законнар нигезендә суд карары белән башкарылырга мөмкин.

11 статья. Муниципаль хезмәт вазыйфаларын биләү өчен квалификация таләпләре

1. Муниципаль хезмәт вазыйфаларын биләү өчен квалификация таләпләре һөнәри белем дәрәжәсенә, муниципаль хезмәт (дәүләт хезмәте) стажына яисә белгечлек буенча эш стажына, вазыйфаи бурычларны үтәү өчен кирәкле һөнәри белемнәргә һәм күнекмәләргә карата куела.

2. Квалификация таләпләре әлеге статьяның 3 өлешендә билгеләнгән муниципаль хезмәт вазыйфаларын биләү өчен үрнәк квалификация таләпләре нигезендә муниципаль хокукый актлар белән билгеләнә.

3. Муниципаль хезмәт вазыйфаларын биләү өчен түбәндәге үрнәк квалификация таләпләре билгеләнә:

1) һөнәри белем дәрәжәсенә: эшчәнлек юнәлешенә туры килә торган югары һөнәри белем булу - вазыйфаларның югары, баш һәм әйдәп баручы төркемнәре өчен; эшчәнлек юнәлешенә туры килә торган урта һөнәри белем булу - вазыйфаларның өлкән һәм кече төркемнәре өчен;

2) муниципаль хезмәт стажына яисә белгечлек, әзерлек юнәлеше буенча эш стажына карата:

муниципаль хезмәтнең югары вазыйфалары буенча – муниципаль хезмәтнең баш һәм әйдәп баручы вазыйфаларында кимендә ике ел стажы яисә белгечлек, әзерлек юнәлеше буенча кимендә дүрт ел эш стажы булу;

муниципаль хезмәтнең баш вазыйфалары буенча – муниципаль хезмәтнең әйдәп баручы һәм өлкән вазыйфаларында кимендә бер ел муниципаль хезмәт стажы яисә белгечлек, әзерлек юнәлеше буенча кимендә ике ел эш стажы булу;

Әйдәп баручы, өлкән һәм кече төркем муниципаль хезмәт вазыйфаларын биләү өчен муниципаль хезмәт стажына яисә белгечлек буенча эш стажына карата квалификация таләпләре билгеләнми.

Муниципаль хезмәт стажын билгеләгәндә шулай ук тиешле вазыйфаи төркемнәреннән

дәүләт граждан хезмәте вазыйфаларында һәм аларга тиңләштерелгән хәрби һәм хокук саклау хезмәте вазыйфаларында эш стажы исәпкә алына.

Өлеге өлештә идарә итү эшчәнлегә дигәндә оешма, дәүләт органы, муниципаль орган житәкчесе, житәкче урынбасары вазыйфаларында, шулай ук аларның структур бүлекчәләре житәкчәләре вазыйфаларында эшләү аңлашыла. Контракт буенча билгеләнә торган жирле администрация башлыгы вазыйфасына кандидатларга карата өстәмә таләпләр шулай ук муниципаль берәмлек уәгәр дә муниципаль хезмәткәрнең эш тасвирламасы белгечлек өчен квалификация таләпләрен, муниципаль хезмәт позициясен тугыру өчен кирәк булган укуту юнәлешен күздә тотса, белгечлек буенча хезмәт озынлыгын исәпләгәндә, укуту юнәлеше, күрсәтелгән хезмәт озынлыгы бу белгечлек буенча эш срокларын үз эченә ала, гражданны (муниципаль хезмәткәрләренә) мәгариф турындагы документны һәм (яки) күрсәтелгән белгечлек буенча квалификацияләрен, укуту юнәлешен алганнан соң.

4. Әгәр дә муниципаль хезмәткәрнең эш тасвирламасы белгечлек, укуту юнәлеше өчен квалификация таләпләрен тәмин итмәсә, белгечлек буенча хезмәт озынлыгын, укуту юнәлешен исәпләгәндә, күрсәтелгән хезмәт озынлыгы эш вакытын үз эченә ала (муниципаль хезмәткәр), бу вакыт эчендә башкару өчен кирәкле белем һәм күнекмәләрен алына. Муниципаль хезмәт вазыйфасы буенча бурычлар, вазыйфаны тугыру өчен квалификация таләпләренә туры килгән дәрәжәдәгә һөнәри белем турында документ алганнан соң.

Әгәр дә муниципаль хезмәткәрнең эш тасвирламасы белгечлек, укуту юнәлеше өчен квалификация таләпләрен тәмин итмәсә, белгечлек буенча хезмәт озынлыгын, укуту юнәлешен исәпләгәндә, күрсәтелгән хезмәт озынлыгы эш вакытын үз эченә ала. граждан (муниципаль хезмәткәр), бу вакыт эчендә башкару өчен кирәкле белем һәм күнекмәләрен алына.

5. Диплом бирелгән көннән алып өч ел эчендә белгеч яки магистр дәрәжәсә булган кешеләр өчен квалификация таләпләре муниципаль хезмәттә хезмәт итү озынлыгы яки белгечлек буенча эш тәҗрибәсә, тугыру өчен укуту юнәлеше билгеләнә. муниципаль хезмәтнең төп позицияләре - ким дигәндә алты ай муниципаль хезмәт тәҗрибәсә яки белгечлек буенча бер еллык эш тәҗрибәсә, укуту юнәлешеставында да билгеләнергә мөмкин.

3 бүлек. МУНИЦИПАЛЬ ХЕЗМӘТКӘРНЕҢ ХОКУКЫЙ ХӘЛЕ (СТАТУСЫ)

12 Статья. Муниципаль хезмәткәр

1. Жирлек бюджеты акчалары исәбеннән түләнгән торган акчалата тулаем хезмәт хақы алып, федераль законнар һәм Татарстан Республикасы законнары нигезендә муниципаль хокукий актлар белән билгеләнгән тәртиптә муниципаль хезмәт вазыйфасын бурычларын башкаручы граждан муниципаль хезмәткәр була.

2. Жирле үзидарә органнары эшчәнлеген техник яктан, тәмин итү вазыйфаларын башкаручы затлар муниципаль хезмәт вазыйфасын биләми һәм муниципаль хезмәткәр булмый.

13 статья. Муниципаль хезмәткәрнең төп хокуклары

1. Муниципаль хезмәткәр түбәндәгеләргә хокуклы:

1) муниципаль хезмәтнең үзе били торган вазыйфасы буенча хокукларын һәм бурычларын билгели торган документлар белән, вазыйфай бурычларын үтәү сыйфатын баяләү критерийлары һәм хезмәт буенча үсү шартлары белән танышырга;

2) вазыйфай бурычларны үтәү өчен кирәкле оештыру-техник шартлар белән тәэмин ителергә;

3) хезмәт өчен түләүгә һәм хезмәт законнары, муниципаль хезмәт турындагы законнар һәм хезмәт шартнамәсе (контракты) нигезендә башка түләүләргә;

4) эш (хезмәт) вакытының нормаль дәвамлылыгын билгеләүне, ял көннәре һәм эш көннәре булмаган бәйрәм көннәре, шулай ук ел саен түләүле отпусklar бирүне тәэмин итә торган ялга;

5) вазыйфай бурычларын үтәү өчен кирәкле мәгълүматны һәм материалларны билгеләнгән тәртиптә алырга, шулай ук жирле үзидарә органы, муниципаль берәмлекнең сайлау комиссиясе эшчәнлеген камилләштерү турында тәкъдимнәр кертергә;

6) муниципаль хезмәтнең вакантлы вазыйфасын биләүгә конкурста үз инициативасы белән катнашырга;

7) муниципаль хокукый акт нигезендә жирле бюджет акчалары исәбеннән өстәмә һөнәри белем алырга;

8) үзенең шәхси белешмәләренең яклануына;

9) үзенең шәхси эшнамәсендәге барлык материаллар, һөнәри эшчәнлеге турындагы баяләүләр һәм башка документлар белән аларны шәхси эшнамәсенә керткәнче танышырга, шулай ук шәхси эшнамәсенә үзенең язма аңлатмаларын кушып бирергә;

10) һөнәр берлекләре булдыру хокукын да кертәп, үз хокукларын, социаль-икътисадый һәм һөнәри мәнфәгатьләрен яклау өчен берләшергә;

11) хезмәт законнары нигезендә индивидуаль хезмәт бәхәсләрен каратуына, муниципаль хезмәттәге үз хокукларын һәм законлы мәнфәгатьләрен, аларның бозылуы турында судка шикаять белдерүне дә кертәп, яклатуына;

12) Россия Федерациясе законнары нигезендә пенсия тәэминатына.

2. Муниципаль хезмәткәр яллаучы вәкиленә (эш бирүчегә) алдан язмача хәбәр итеп, түләүле бүтән эш башкарырга хокуклы, әгәр дә бу мәнфәгатьләр конфликттын китереп чыгармаса һәм «Россия Федерациясендә муниципаль хезмәт турында» Федераль законда, муниципаль хезмәт турында Татарстан Республикасы кодексында башкасы каралмаган булса.

14 статья. Муниципаль хезмәткәрнең төп бурычлары:

1. Муниципаль түбәндәгеләрне үтәргә тиеш:

1) Россия Федерациясе Конституциясен, федераль конституциячел законнарны, федераль законнарны, Россия Федерациясенең башка норматив хокукый актларын, Татарстан Республикасы Конституциясен, Татарстан Республикасы законнарын һәм башка норматив хокукый актларын, муниципаль район уставын һәм бүтән муниципаль хокукый актларны үтәргә һәм аларның башкарылуын тәэмин итәргә;

2) вазыйфай инструкция нигезендә вазыйфай бурычларын үтәргә;

3) вазыйфай бурычларны үтәгәндә, гражданның һәм оешмаларның хокукларын һәм законлы мәнфәгатьләрен үтәргә;

4) жирле үзидарә органында, муниципаль берәмлекнең сайлау комиссиясе аппаратында эчке хезмәт тәртибенең билгеләнгән кагыйдәләрен, вазыйфай инструкцияне, хезмәттәге мәгълүмат белән эшләү тәртибен үтәргә;

5) вазыйфай бурычларын тиешенчә үтәү өчен кирәкле квалификация дәрәжәсен сакларга;

6) дәүләт серен һәм федераль законнар белән саклана торган башка серне тәшкил итүче белешмәләрне, шулай ук вазыйфай бурычларын үтәүгә бәйле рәвештә үзенә мәгълүм булган белешмәләрне, шул исәптән гражданның шәхси тормышына һәм сәламәтлегенә, намусына һәм абруена кагылышлы белешмәләрне фаһ итмәскә;

7) дәүләт һәм муниципаль мөлкәтне, шул исәптән вазыйфай бурычларын үтәү өчен үзенә тапшырылган мөлкәтне сакларга;

8) үзе һәм гаилә әгъзалары турында Россия Федерациясе законнарында каралган белешмәләрне, шулай ук салым салу объектлары булып торучы ул алган керемнәр һәм аның милек хокукындагы мөлкәте турында, мөлкәти характердагы йөкләмәләре турында белешмәләрне (алга таба - керемнәр, мөлкәт һәм мөлкәти характердагы йөкләмәләр турында белешмәләр); билгеләнгән тәртиптә тапшырырга;

9) Россия Федерациясе гражданлыгыннан чыгу турында Россия Федерациясе гражданлыгыннан чыккан көнне яисә чит ил гражданлыгын алу хакында чит ил гражданлыгын алган көнне яллаучы вәкиленә (эш бирүчегә) хәбәр итәргә;

10) «Россия Федерациясендә муниципаль хезмәт турында» Федераль законда һәм башка федераль законнарда, Татарстан Республикасы законнарында билгеләнгән чикләүләрне үтәргә, бурычларны башкарырга, тыюларны бозмаска;

11) вазыйфай бурычларын үтәгәндә мәнфәгатьләр конфликтына китерерлек шәхси кызыксынуы турында яллаучы вәкиленә (эш бирүчегә) хәбәр итәргә һәм мондый конфликтны булдырмау чараларын күрергә.

2. Муниципаль хезмәткәр үзенә хокукка яраксыз рәвештә бирелгән йөкләмәне үтәргә хокуксыз. Муниципаль хезмәткәр фикере буенча тиешле житәкчедән хокукка яраксыз йөкләмә алынганда, муниципаль хезмәткәр, әлеге йөкләмәнең хокукка яраксызлыгын нигезләп, аны үтәгәндә бозылырга мөмкин булган федераль законнарның һәм Россия Федерациясенең бүтән норматив хокукый актларының, Татарстан Республикасы законнарының һәм башка норматив хокукый актларының, муниципаль хокукый актларның нигезләмәләрен күрсәтеп, үзенә йөкләмә биргән житәкчегә язмага нигезләү тапшырырга тиеш. Житәкче әлеге йөкләмәне язмага раслаган очракта, муниципаль хезмәткәр аны үтәүдән баш тартырга тиеш. Хокукка яраксыз йөкләмә үтәлгән очракта, муниципаль хезмәткәр һәм бу йөкләмәне биргән житәкче Россия Федерациясе, Татарстан

Республикасы законнары нигезендә жаваплы булалар.

Муниципаль хезмәткәрнең коммерциягә карамаган оешма белән (сәяси партия, һөнәр берлеге органы, шул исәптән муниципаль берәмлекнең жирле үзидарә органында, сайлау комиссиясе аппаратында төзелгән башлангыч һөнәр берлеге оешмасының сайланулы органы белән идарә итүдә катнашудан, башка ижтимагый оешманың, торак, торак-төзелеш, гараж кооперативлары, күчемсез мөлкәт милекчеләре ширкәтләре съездында (конференциясендә) яисә гомуми жыелышында катнашудан тыш) идарә итүдә түләүсез нигездә катнашуы Россия Федерациясе, Татарстан Республикасы муниципаль хезмәте турындагы законнарда билгеләнгән тәртиптә һәм рәвештә алынган яллаучы вәкиленең рөхсәте белән гамәлгә ашырыла.

15 статья. Керемнәр, чыгымнар, мөлкәт турында һәм мөлкәти характердагы йөкләмәләр турында белешмәләр тапшыру

1. Тиешле исемлеккә кертелгән муниципаль хезмәт вазыйфаларын биләүгә дөгъвачы гражданнар, күрсәтелгән вазыйфаларны биләүче муниципаль хезмәткәрләр яллаучы вәкиленә (эш бирүчегә) үз керемнәре, мөлкәте һәм мөлкәти характердагы йөкләмәләре турында белешмәләр, шулай ук хатынының (иренең) һәм балигъ булмаган балаларының керемнәре, мөлкәте һәм мөлкәти характердагы йөкләмәләре турында белешмәләр тапшырырга тиеш. Күрсәтелгән белешмәләр Татарстан Республикасы дәүләт граждан хезмәткәрләренең керемнәре, мөлкәте һәм мөлкәти характердагы йөкләмәләре турында белешмәләр бирү өчен билгеләнгән тәртиптә, вакытта һәм рәвештә тапшырыла. Бу Регламент максатлары өчен санлы валюта милек дип таныла. Күрсәтелгән мәгълүмат Татарстан Республикасының дәүләт хезмәткәрләре тарафыннан керем, милек һәм милек бурычлары турында мәгълүмат тапшыру өчен билгеләнгән тәртиптә, формада бирелә.

1.1. Тиешле исемлеккә кертелгән муниципаль вазыйфаны биләүче муниципаль хезмәткәр Россия Федерациясе дәүләт граждан хезмәткәрләренең керемнәре, чыгымнары, мөлкәте һәм мөлкәти характердагы йөкләмәләре турында белешмәләргә тапшыру тәртибе һәм рәвеше буенча үзенең чыгымнары, шулай ук хатынының (иренең) һәм балигъ булмаган балаларының чыгымнары хакында белешмәләр тапшырырга тиеш.

1.2. Муниципаль хезмәткәрнең, аның хатынының (иренең) һәм балигъ булмаган балаларының чыгымнары керемнәренә туры килүен контрольдә тоту «Коррупциягә каршы көрәш турында» 2008 елның 25 декабрдәгә 273-ФЗ номерлы Федераль законда һәм «Дәүләт вазыйфаларын биләүче затларның һәм башка затларның чыгымнары керемнәренә туры килүен контрольдә тоту турында» 2012 елның 3 декабрдәгә 230-ФЗ номерлы Федераль законда, Россия Федерациясе Президентының норматив хокукый актларында, Россия Федерациясе субъектларының башка норматив хокукый актларында, муниципаль хокукый актларда каралган тәртиптә башкарыла.

2. Әлеге статья нигезендә муниципаль хезмәткәр тарафыннан тапшырыла торган керемнәре, чыгымнары, мөлкәте һәм мөлкәти характердагы йөкләмәләре турында белешмәләр, эгәр алар дәүләт серен һәм федераль законнар белән саклана торган башка серне тәшкит итүче белешмәләргә федераль законнар белән кертелмәгән булса, конфиденциаль характердагы белешмәләр булып тора.

3. Муниципаль хезмәткәрнең керемнәре, чыгымнары, мөлкәте һәм мөлкәти

характердагы йөкләмәләре турындагы белешмәләрдән муниципаль хезмәткәрнең, анын хатынының (иренең) һәм балигы булмаган балаларының түләү сәләтен билгеләү яисә ачыклау өчен, шулай ук турыдан-туры яисә башка рәвештә дини яисә бүтән ижтимагый берләшмәләреннән, башка оешмаларның, физик затларның фондларына иганәләп (кертемнәр) жыю өчен файдалану рөхсәт ителми.

4. Муниципаль хезмәткәрнең керемнәре, чыгымнары, мөлкәте һәм мөлкәти характердагы йөкләмәләре турында белешмәләрне фаш итүдә яисә әлеге белешмәләрне Россия Федерациясә законнарында каралмаган максатларда файдалануда гаепле затлар Россия Федерациясә законнары нигезендә жаваплылыкка тартылар.

5. Муниципаль хезмәткәрнең үз керемнәре, чыгымнары, мөлкәте һәм мөлкәти характердагы йөкләмәләре турында, шулай ук хатынының (иренең) һәм балигы булмаган балаларының керемнәре, чыгымнары, мөлкәте һәм мөлкәти характердагы йөкләмәләре хакында белешмәләрне тапшыру мәжбүри булып та, аларны тапшырмау яисә белә торып дәрәс булмаган яисә тулы булмаган белешмәләр тапшыру муниципаль хезмәткәрне муниципаль хезмәттән жибәрүгә китерерлек хокук бозу булып санала.

4 бүлек. МУНИЦИПАЛЬ ХЕЗМӘТКӘ УРНАШУ, АНЫ ҮТҮ ҺӘМ ТУКТАТУ ТӘРТИБЕ

16 Статъя. Муниципаль хезмәткә урнашу

1. Муниципаль хезмәткә 18 яшькә житкән, Россия Федерациясә дәүләт телен белгән һәм муниципаль хезмәт вазыйфаларын биләү өчен «Россия Федерациясендә муниципаль хезмәт турында» Федераль закон, «Россия Федерациясендә муниципаль хезмәт турында» Федераль законның 13 статьясында күрсәтелгән хәлләр булмаганда, муниципаль хезмәт вазыйфаларын биләү өчен закон, муниципаль хезмәткә бәйле чикләүләр сыйфатындагы хәлләр булмаганда, Муниципаль хезмәт турында Татарстан Республикасы кодексы нигезендә билгеләнгән квалификация таләпләренә туры килүче гражданнар урнашырга хокуклы.

2. Муниципаль хезмәткә урнашканда, шулай ук аны үткәндә, женесенә, расасына, милләтенә, чыгышына, мөлкәти һәм вазыйфаи дәрәжәсенә, яшәү урынына, дингә мөнәсәбәтенә, инануларына, нинди ижтимагый берләшмәдән булуына, шулай ук муниципаль хезмәткәрнең һөнәри һәм эшлекле сыйфатларына бәйле булмаган башка хәлләргә карап, теләсә нинди турыдан-туры яисә бүтән рәвешле чикләүләр яки өстенлекләр билгеләү рөхсәт ителми.

3. Граждан муниципаль хезмәткә урнашканда түбәндәгеләрне тапшыра:

1) муниципаль хезмәткә урнашу һәм муниципаль хезмәт вазыйфасын биләү турында үтенече булган гаризасын;

2) Россия Федерациясә Хөкүмәте тарафыннан билгеләгән рәвеш буенча үз кулы белән тугырылган һәм имзасы салынган анкетасын;

3) паспортын;

4) хезмәт кенәгәсен һәм (яисә) хезмәт эшчәнлегә турында законнарда билгеләнгән тәртиптә рәсмиләштерелгән белешмәләрне, хезмәт шартнамәсә (контракт) беренче тапкыр төзелгән очраклардан тыш;

5) белеме турындагы документын;

6) индивидуаль (шәхсиләштерелгән) исәпкә алу системасында теркәлүне раслый торган документын, шул исәптән электрон документ рәвешендә;

7) физик затны Россия Федерациясе территориясендә яшәү урыны буенча салым органында исәпкә кую турындагы таныклыгын;

8) хәрби исәпкә кую документларын – запастагы гражданныр һәм хәрби хезмәткә чакырылырга тиешле затлар өчен;

9) муниципаль хезмәткә урнашуга комачауларлык авыруы булмавы турында медицина оешмасы бәяләмәсен;

10) муниципаль хезмәткә урнашу елы алдындагы бер ел эчендә керемнәре турындагы, мөлкәте һәм мөлкәти характердагы йөкләмәләре хакындагы белешмәләрен;

10.1) бу карарның 15.1 статьясында каралган мәгълүмат;

11) федераль законнарда, республика законнарында, Россия Федерациясе, Татарстан Республикасы Президенты указларында һәм Россия Федерациясе, Татарстан Республикасы Хөкүмәте карарларында каралган башка документларны.

4. Гражданны тарафыннан муниципаль хезмәткә урнашканда Закон нигезендә тапшырылган белешмәләр федераль, республика законнарында билгеләнгән тәртиптә тикшерелергә мөмкин. Аерым муниципаль берәмлекләрдә гражданны тарафыннан муниципаль хезмәткә урнашканда тапшырыла торган белешмәләрне тикшерүгә карата федераль законнар белән өстәмә таләпләр билгеләнергә мөмкин.

5. Әлеге статьяның 4 өлешендә каралган тикшерү барышында гражданны муниципаль хезмәткә урнашуына комачауларлык хәлләр билгеләнгән очракта күрсәтелгән гражданны муниципаль хезмәткә урнашуы кире кагу сәбәпләре турында язмача хәбәр ителә.

6. Гражданны муниципаль хезмәткә алу хезмәт законнары нигезендә хезмәт шартнамәсе шартларында муниципаль хезмәт вазыйфасына билгеләү нәтижәсендә «Россия Федерациясендә муниципаль хезмәт турында» Федераль законда, муниципаль хезмәт турында Татарстан Республикасы кодексында каралган үзенчәлекләрне исәпкә алып гамәлгә ашырыла.

7. Гражданны муниципаль хезмәткә урнашуы муниципаль хезмәт вазыйфасына билгеләп кую турында эшкә яллаучы вәкиле (эш бирүче) акты белән рәсмиләштерелә.

8. Муниципаль хезмәткә урнашканда хезмәт шартнамәсе яклары эшкә яллаучы вәкиле (эш бирүче) һәм муниципаль хезмәткәр була.

9. Муниципаль хезмәт вазыйфасына билгеләп куелганнан соң муниципаль хезмәткәргә хезмәт таныклыгы бирелә. Муниципаль хезмәткәрнең хезмәт таныклыгын бирү тәртибе һәм аның рәвеше Балтач муниципаль районы Сосна авыл жирлегә башлыгы тарафыннан раслана.

17 статья. Муниципаль хезмәт вазыйфасын биләүгә конкурс

1. Жирлектә муниципаль хезмэт вазыйфасын билэгәндә хезмэт шартнамәсе төзөгәнче конкурс үткәреләргә мөмкин, конкурс барышында муниципаль хезмэт вазыйфасын биләүгә дөгъвачыларның һөнәри дәрәжәсен, аларның муниципаль хезмэт вазыйфасына билгеләнгән квалификация таләпләренә туры килү-килмәвен бәяләү башкарыла.

2. Муниципаль хезмэт вазыйфасын биләүгә конкурс үткәрү тәртибе Балтач муниципаль районы Советы кабул итә торган муниципаль хокукый акт белән билгеләнә.

3. Эшкә яллаучы вәкиле (эш бирүче) хезмэт шартнамәсе төзи һәм муниципаль хезмэт вазыйфасын биләүгә конкурс нәтижәләре буенча конкурс комиссиясе сайлап алган кандидатларның берсен муниципаль хезмэт вазыйфасына билгеләп куя.

18 статья. Муниципаль хезмәткәрләргә аттестацияләү

1. Муниципаль хезмәткәрне аттестацияләү муниципаль хезмәтнең үзе били торган вазыйфасына аның туры килү-килмәвен ачыклау максатларында уздырыла. Муниципаль хезмәткәрне аттестацияләү өч елга бер мәртәбә уздырыла.

2. Түбәндәге муниципаль хезмәткәрләргә аттестацияләү үткәрелмәскә тиеш:

1) муниципаль хезмэт вазыйфасын бер елдан да кимрәк биләүчеләрне;

2) 60 яшькә житкәннәрне;

3) йөкле хатыннары;

4) йөклелек һәм бала тудыру буенча отпускта яисә өч яшенә житмәгән баласын карау буенча отпускта булганнарны. Күрсәтелгән муниципаль хезмәткәрләргә аттестацияләү алар отпусктан чыкканнан соң кимендә бер ел узгач кына мөмкин була;

5) муниципаль хезмэт вазыйфасын вакытлы хезмэт шартнамәсе (контракт) нигезендә биләүчеләрне.

3. Аттестация комиссиясе муниципаль хезмәткәрне аттестацияләү нәтижәләре буенча муниципаль хезмәткәрнең үзе били торган муниципаль хезмэт вазыйфасына туры килүе яисә туры килмәве хакында карар чыгара. Аттестация комиссиясе аерым муниципаль хезмәткәрләргә эшләрендә ирешкән уңышлары өчен бүләкләү турында, шул исәптән аларны югарырак вазыйфага билгеләү турында тәкъдимнәр бирергә, ә кирәк чакта аттестацияләнүче муниципаль хезмәткәрләргә эшчәнлеген яхшырту турында тәкъдимнәр бирергә мөмкин. Аттестация нәтижәләре аттестацияләнгән муниципаль хезмәткәрләргә тавыш бирү йомгалары ясалганнан соң ук хәбәр ителә. Аттестацияләү материаллары эшкә яллаучы вәкиленә (эш бирүчегә) тапшырыла.

4. Аттестацияләү нәтижәләре буенча эшкә яллаучы вәкиле (эш бирүче) аерым муниципаль хезмәткәрләргә эшләрендә ирешкән уңышлары өчен бүләкләү турында яисә аттестацияләү көненнән бер айдан да артык булмаган вакытта муниципаль хезмәткәрне аның ризалыгы белән түбәнрәк вазыйфага билгеләү турында карар кабул итә. Аттестацияләү нәтижәләре буенча аттестация комиссиясе аерым муниципаль хезмәткәрләргә өстәмә һөнәри белем алуга жибәрү турында тәкъдимнәр бирергә мөмкин.

5. Муниципаль хезмәткәр түбәнрәк вазыйфага билгеләүгә риза булмаган яисә муниципаль хезмәтнең башка вазыйфасына аның ризалыгы белән күчәрү мөмкинлеге булмаган очракта, эшкә яллаучы вәкиле (эш бирүче), аның үзе били торган вазыйфага

квалификациясе житэрлек булмау аркасында аттестация нәтижеләре белән расланган туры килмәвенә бәйле рәвештә, аттестацияләү көнөнән бер айдан да артык булмаган вакытта аны муниципаль хезмәттән жибәрергә мөмкин. Шушы аттестация нәтижеләре буенча муниципаль хезмәткәрне эшенән азат итү яисә аны түбәнрәк вазыйфага билгеләү күрсәтелгән вакыт узганнан соң рөхсәт ителми.

6. Муниципаль хезмәткәр аттестация нәтижеләренә суд тәртибендә шикаять белдерү хокукына ия.

19 статья. Муниципаль хезмәткәрнең вазыйфай инструкциясе

1. Муниципаль хезмәткәрнең һөнәри хезмәт эшчәнлегенә жирле үзидарә органы житәкчесе яисә муниципаль хокукый акт белән вәкаләт тапшырылган бүтән вазыйфай зат тарафыннан раслана торган вазыйфай инструкция нигезендә гамәлгә ашырыла.

2. Муниципаль хезмәткәрнең вазыйфай инструкциясенә түбәндәгеләр керә:

1) муниципаль хезмәтнең тиешле вазыйфасын биләүче муниципаль хезмәткәргә куела торган белем һәм күнекмәләрнең дәрәжәсенә һәм характерына карата, шулай ук белеменә, муниципаль хезмәт (дәүләт хезмәте) стажына яисә белгечлек буенча эш стажына квалификация таләпләре

2) муниципаль хезмәткәрнең жирле үзидарә органы эшчәнлегенә жайга сала торган акт, жирле үзидарә органының структур бүлекчәсе бурычлары һәм функцияләре, муниципаль хезмәтнең шунда биләнә торган вазыйфасының функциональ үзенчәлекләре нигезендә вазыйфай бурычларын үтәмәгән (тиешенчә үтәмәгән) өчен вазыйфай бурычлары, хокуклары һәм жаваплылыгы;

3) муниципаль хезмәткәр мөстәкыйль рәвештә идарә итү карарлары һәм бүтән төрле карарлар кабул итәргә хокуклы яисә бурычлы булган мәсьәләләр исемлегенә;

4) муниципаль хезмәткәр норматив хокукый актлар проектларын һәм (яисә) идарә итү карарлары һәм бүтән төрле карарлар проектларын эзерләгәндә катнашырга хокуклы яисә бурычлы булган мәсьәләләр исемлегенә;

5) муниципаль хезмәтнең биләнә торган вазыйфасы буенча карарлар проектлары эзерләү, карау вакытлары һәм процедуралары, аларны килештерү һәм кабул итү тәртибе;

6) муниципаль хезмәткәрнең вазыйфай бурычларын башкаруына бәйле рәвештә жирле үзидарәнең шул ук органындагы муниципаль хезмәткәрләр белән, жирле үзидарәнең башка органнары муниципаль хезмәткәрләре, гражданнар һәм оешмалар белән хезмәттәгә үзара мөнәсәбәтләре процедуралары.

3. Вазыйфай инструкция нигезләмәләре муниципаль хезмәтнең вакантлы вазыйфасын биләүгә конкурс, муниципаль хезмәткәрне аттестацияләү уздырганда, аның һөнәри хезмәт эшчәнлегенә планлаштырганда исәпкә алына.

4. Муниципаль хезмәткәрнең вазыйфай инструкцияне үтәү нәтижеләре муниципаль хезмәт вазыйфасын биләүгә конкурс уздырганда яисә муниципаль хезмәткәрне кадрлар резервына керткәндә, муниципаль хезмәткәрне аттестацияләү уздырганда яисә бүлекләгән вакытта аның һөнәри хезмәт эшчәнлегенә бәяләгәндә исәпкә алына.

20 статья. Муниципаль хезмәткәр белән хезмәт шартнамәсен өзү өчен нигезләр

Муниципаль хезмәткәр белән хезмәт шартнамәсен өзү өчен нигезләр «Россия Федерациясендә муниципаль хезмәт турында» Федераль закон, муниципаль хезмәт турында Татарстан Республикасы кодексы белән билгеләнә.

5 бүлек. ЭШ (ХЕЗМӘТ) ВАКЫТЫ һәм ЯЛ ВАКЫТЫ

21 статья. Эш (хезмәт) вакыты

Муниципаль хезмәткәрләрнең эш (хезмәт) вакыты хезмәткә кагылышлы законнар нигезендә жайга салына.

22 статья. Муниципаль хезмәткәрнең отпускы

1. Муниципаль хезмәткәргә, муниципаль хезмәтнең үзе били торган вазыйфасы һәм уртача хезмәт хакын исәпләп чыгару өчен хезмәт законнарында урнаштырылган тәртиптә күләме билгеләнә торган акчалата вазыйфаи тулы кереме сакланган килеш, еллык отпуск бирелә.

2. Муниципаль хезмәткәрнең еллык түләүле отпускын түләүле төп отпуск һәм түләүле өстәмә отпусklar тәшкил итә.

3. Муниципаль хезмәтнең югары һәм баш вазыйфаларын биләүче муниципаль хезмәткәрләргә 35 календарь көн дәвамлылығы белән еллык төп түләүле отпуск бирелә. Муниципаль хезмәт вазыйфаларын башка төркемнәр биләүче муниципаль хезмәткәрләргә 30 календарь көн дәвамлылығы белән еллык төп түләүле отпуск бирелә.

4. Муниципаль хезмәткәргә еллык түләүле өстәмә отпусklar тиешле еллар эшлэгән өчен, шулай ук федераль һәм республика законнарында каралган очраklarда бирелә. Муниципаль хезмәткәргә тиешле еллар эшлэгән өчен еллык түләүле өстәмә отпускның дәвамлылығы муниципаль хезмәтнең һәр елы өчен бер календарь көн исәбеннән чыгып санала. Еллык түләүле төп отпускның һәм тиешле еллар эшлэгән өчен еллык түләүле өстәмә отпускның гомуми дәвамлылығы 40 календарь көннән артмаска тиеш. Нормалаштырылмаган эш көне билгеләнгән муниципаль хезмәткәргә нормалаштырылмаган эш көне өчен өч календарь көн дәвамлылығында еллык түләүле өстәмә отпуск бирелә. Нормалаштырылмаган хезмәт көне өчен еллык түләүле өстәмә отпуск, шулай ук федераль законда каралган башка очраklarда бирелә торган еллык түләүле өстәмә отпусklar әлегә өлештә каралган еллык түләүле төп отпускның һәм тиешле еллар эшлэгән өчен еллык түләүле өстәмә отпускның гомуми дәвамлылығына өстәп бирелә.

5. Муниципаль хезмәткәрнең гаризасы буенча еллык түләүле отпуск өлешләп тә бирелергә мөмкин, бу чакта отпускның бер өлеше дәвамлылығы 14 календарь көннән ким булмаска тиеш. Эшкә яллаучы вәкиле (эш бирүче) белән килешеп, муниципаль хезмәткәргә отпуск өлеше бүтән дәвамлылыкта да бирелергә мөмкин.

6. Муниципаль хезмәткәргә аның язма гаризасы буенча эшкә яллаучы вәкиле (эш бирүче) карары белән, акчалата вазыйфаи тулы керем сакланмыйча, күп дигәндә бер ел дәвамлылығында отпуск бирелергә мөмкин.

7. Муниципаль хезмәткәргә федераль законнарда каралган очракларда акчалата вазыйфай тулы керем сакланмыйча гына отпуск бирелә.

6 бүлек. МУНИЦИПАЛЬ ХЕЗМӘТКӘРГӘ ХЕЗМӘТЕ ӨЧЕН ТҮЛӘУ, МУНИЦИПАЛЬ ХЕЗМӘТКӘРГӘ БИРЕЛӘ ТОРГАН ГАРАНТИЯЛӘР, МУНИЦИПАЛЬ ХЕЗМӘТ

23 Статъя. Муниципаль хезмәткәргә хезмәте өчен түләү

1. Муниципаль хезмәткәрнең акчалата вазыйфай тулы кереме муниципаль хезмәткәрнең үзе биләгән муниципаль хезмәт вазыйфасы нигезендә вазыйфай окладынан (алга таба – вазыйфай оклад), шулай ук айлык һәм башка өстәмә түләүләрдән (алга таба – өстәмә түләүләр) тора.

2. Өстәмә түләүләргә түбәндәгеләр керә:

1) вазыйфай окладка тиешле еллар эшләгән өчен айлык өстәмә;

2) вазыйфай окладка муниципаль хезмәтнең аерым шартлары өчен айлык өстәмә;

3) аеруча мөһим һәм катлаулы йөкләмәләргә үтәгән өчен премияләр, аларны түләү тәртибе, муниципаль орган бурычларын һәм функцияләрен тәмин итүне, вазыйфай инструкция үтәлешен исәпкә алып, эшкә яллаучы вәкиле (эш бирүче) тарафыннан билгеләнә;

4) айлык акчалата кызыксындыру;

5) класс чины өчен айлык өстәмә;

6) еллык түләүле отпуск биргәндә бер тапкыр бирелә торган түләү;

7) матди ярдәм.

3. Муниципаль хокук актлары, Россия Федерациясе Бюджет кодексында билгеләнгән таләпләргә туры китереп, түбәндәге өстәмә түләүләргә дә тәмин итә ала:

1) муниципаль хезмәткәрләргә ай саен түләү, аларның төп вазыйфалары - хокукый актлар һәм хокук актлары проектлау, хокук актлары проектын эзерләү һәм редакцияләү, аларны югары юридик белемле юрист яки башкаручы буларак раслау (юридик эш өчен бонус);

2) фән кандидатының профильле фәнни дәрәжәсе, фән докторы академик дәрәжәсе өчен рәсми хезмәт хакына муниципаль хезмәткәрләргә ай саен бирелә торган пособие;

3) муниципаль хезмәткәрләргә Татарстан Республикасының мактаулы исеме өчен рәсми хезмәт хакына айлык пособие.

4. Муниципаль хезмәткәргә дәүләт серен тәшкит итүче белешмәләр белән эшләгән өчен Россия Федерациясе законнарында билгеләнгән очракларда, күләмнәрдә һәм тәртиптә вазыйфай окладка айлык өстәмә түләү билгеләнә.

5. Жирле үзидарә органнары муниципаль хезмәткәргә хезмәт өчен түләү күләмен һәм шартларын мөстәкыйль рәвештә билгели. Вазыйфай оклад күләме, шулай ук айлык һәм бүтән өстәмә түләүләр күләме, аларны түләү тәртибе Россия Федерациясе законнары һәм Татарстан Республикасы законнары нигезендә Район Советы чыгара торган муниципаль хокукый актлар белән билгеләнә.

24 статъя. Муниципаль хезмәткәргә бирелә торган гарантияләр

1. Муниципаль хезмэткэргэ түбэндэгелэр гарантияләнә:

1) вазыйфаи инструкция нигезендә аның вазыйфаи бурычларын үтәвен тээмин итәрлек эш шартлары;

2) акчалата вазыйфаи тулы керемне вакытында һәм тулы күләмдә алу хокукы;

3) эш (хезмэт) вакытының нормаль дэвамлылыгын билгеләү, ял көннәре һәм эш көннәре булмаган бэйрәм көннәре, шулай ук еллык түләүле отпуск бирү юлы белән тээмин ителә торган ял;

4) муниципаль хезмэткэргэ һәм аның гаилә әгъзаларына, шул исәптән муниципаль хезмэткэр пенсиягә чыкканнан соң да, медицина хезмәте күрсәтү;

5) тиешле еллар эшлэгән өчен һәм инвалидлыкка бэйле рәвештә пенсия тээминаты, шулай ук, муниципаль хезмэткэр вазыйфаи бурычларын үтәгәндә вафат булган очракта, муниципаль хезмэткэрнең гаилә әгъзаларына пенсия тээминаты;

6) вазыйфаи бурычларын үтәүгә бэйле рәвештә муниципаль хезмэткэрнең сәламәтлегенә һәм мөлкәтенә зыян килү очрагына мәжбүри дәүләт иминләштерүе;

7) муниципаль хезмэткэр муниципаль хезмэт узган чорда яисә муниципаль хезмәттән киткәннән соң, әмма вазыйфаи бурычларын үтәүгә бэйле рәвештә авырган яисә хезмәткә сәләтен югалткан очракта мәжбүри дәүләт социаль иминләштерүе;

8) муниципаль хезмэткэрне һәм аның гаилә әгъзаларын муниципаль хезмэткэрнең вазыйфаи бурычларын үтәүгә бэйле рәвештә көч кулланулардан, янаулардан һәм хокукка каршы башка гамәлләрдән федераль законнарда билгеләнгән очрактарда, тәртиптә һәм шартларда яклау.

2. Жирле үзидарә органы бетүгә яисә жирле үзидарә органы хезмэткэрләре штатын кыскартуга бэйле рәвештә муниципаль хезмэткэр белән хезмэт шартнамәсен өзгәндә, муниципаль хезмэткэргә оешма ябылуга яисә оешманың хезмэткэрләр штаты кыскартуга бэйле рәвештә эштән жибәрү очрагында хезмэткэрләр өчен хезмэт законнарында билгеләнгән гарантияләр бирелә.

3. Татарстан Республикасы законнары һәм Балтач муниципаль районы Сосна авыл жирлеге Уставы белән муниципаль хезмэткэрлэргә өстәмә гарантияләр бирелергә мөмкин.

25 статья. Муниципаль хезмэткэргэ һәм аның гаилә әгъзаларына пенсия тээминаты

1. Пенсия белән тээмин итү өлкәсендә, муниципаль хезмэткэрләр тулысынча Татарстан Республикасы федераль законнары һәм законнары белән билгеләнгән дәүләт хезмэткәре хокукларына буйсыналар.

2. Муниципаль хезмэткэр вазыйфасы бурычларын башкаруга бэйле рәвештә, шул исәптән муниципаль хезмәттән жибәрелүеннән соң вафат булган очракта, мәрхүмнең гаилә әгъзалары караучысын югалту очрагына федераль законнарда билгеләнгән тәртиптә пенсия алырга хокуклы.

26 статья. Муниципаль хезмэт стажы

1. Хезмэт стажына (гомуми дэвамлылыгына) түбэндәге урыннарда даими (штатта) эшлэгән чорлар керә:

1) муниципаль хезмэт вазыйфаларында (муниципаль хезмәтнең муниципаль вазыйфаларында). Шул ук вакытта 2006 елның 1 гыйнварыннан муниципаль хезмэт стажына Татарстан Республикасында жирле үзидарә органнарында Татарстан Республикасында муниципаль хезмэт вазыйфалары реестрында каралган вазыйфаларда;

2) муниципаль вазыйфаларда;

3) Татарстан Республикасы дәүләт вазыйфаларында һәм Татарстан Республикасы дәүләт граждан хезмәте вазыйфаларында, әлегә статьяның 2 өлеше нигезендә Татарстан Республикасы (Татар Автономияле Совет Социалистик Республикасы) дәүләт органнарында башка дәүләт вазыйфаларында;

4) Россия Федерациясе дәүләт вазыйфаларында, федераль дәүләт граждан хезмәте вазыйфаларында, Россия Федерациясе субъектларының дәүләт вазыйфаларында һәм дәүләт граждан хезмәте вазыйфаларында, СССР, союздаш һәм автономияле республикалар, яklar (крайлар), өлкәләр, автономияле өлкәләр һәм автономияле округлар дәүләт органнарындагы, даими нигездә халык депутатларының районнар, шәһәрләр, шәһәрләрдәге районнар, поселок һәм авыл халык депутатлары Советлары һәм аларның башкарма комитетларындагы, шул исәптән сайланулы вазыйфаларда, әгәр күрсәтелгән вазыйфаларда эшләү (хезмэт узу) вакыты федераль законнар нигезендә федераль дәүләт граждан хезмәтенең тиешле еллар эшлэгән өчен пенсия алу хокукын бирә торган стажын хисаплаганда исәпкә алынса;

5) хезмэт (хәрби хезмәт) узу хәрби хезмәттә булган, эчке эшләр органнарында, Янгынга каршы дәүләт хезмәтендә, жинаять-үтәтү системасы органнарында хезмэт узган затларга Россия Федерациясе законнары нигезендә тиешле еллар эшлэгән өчен пенсия билгеләү максатында тиешле елларга кертелә торган вазыйфаларда (хәрби вазыйфаларда);

6) федераль салым полициясе органнары, наркотик чараларның һәм психотроп матдәләренең әйләнешен тикшереп торучу органнары хезмәткәрләренең Россия Федерациясе законнарында билгеләнгән тәртиптә раслана торган вазыйфалар исемлегендә билгеләнә торган вазыйфаларында;

7) Россия Федерациясе таможня органнары хезмәткәрләренең федераль закон нигезендә билгеләнә торган вазыйфаларында;

8) прокурор хезмәткәрләренең федераль закон нигезендә билгеләнә торган вазыйфаларында;

9) һөнәр берлекләре органнарына сайлану (делегат итеп жиберелү) сәбәпле федераль закон нигезендә дәүләт органнарындагы яисә жирле үзидарә органнарындагы вазыйфалардан азат ителгән хезмәткәрләр һөнәр берлекләре органнарында били торган вазыйфаларда, моңа, элекке вазыйфасыннан азат ителеп, дәүләт органында яисә жирле үзидарә органында төзелгән башлангыч һөнәр берлеге оешмасы органына сайланган (делегат итеп жиберелгән) һөнәр берлеге хезмәткәрләре били торган вазыйфалар да керә;

10) түбәндәгеләрдәге житәкчеләр, белгечләр, хезмәткәрләр вазыйфаларында, сайланулы вазыйфаларда:

а) 1991 елның 6 ноябрәнә кадәр, шул көнне дә кертеп, КПССның үзәк, республика, өлкә һәм район (шәһәр) органнарында, шулай ук райкомнар хокуклары булган предприятиеләрдәге, оешмалардагы парткомнарда;

б) 1990 елның 26 октябрәнә кадәр, шул көнне дә кертеп, республика һәм жирле һөнәр берлекләре органнары аппаратларында;

11) 2001 елның 1 гыйнварыннан Россия Федерациясә Пенсия фондының Татарстан Республикасы буенча бүлекчәсенә, Россия Федерациясә Пенсия фондының районнардагы һәм шәһәрләрдәге идарәләренә житәкчеләре, белгечләре вазыйфаларында;

2. Татарстан Республикасы дәүләт вазыйфаларын һәм Татарстан Республикасы дәүләт граждан хезмәте вазыйфаларын, Татарстан Республикасы (Татар АССР) дәүләт органнарында башка дәүләт вазыйфаларын биләү чорлары тиешле еллар эшләгән өчен пенсия билгеләү өчен муниципаль хезмәт стажына түбәндәге тәртиптә кертелә:

1) Татарстан Республикасы дәүләт вазыйфаларының жыелма исемлегендә һәм Татарстан Республикасы дәүләт граждан хезмәте вазыйфалары реестрында каралган Татарстан Республикасы дәүләт вазыйфаларында һәм дәүләт хезмәте вазыйфаларында, шулай ук дәүләт органнарында Татарстан Республикасы дәүләт граждан хезмәте вазыйфалары реестрына кертелмәгән вазыйфаларда, соңыннан бу вазыйфаларны дәүләт хезмәте вазыйфаларының тиешле исемлегенә керткән очракларда, шушы Реестр расланганнан соң эшләү (хезмәт узу) чорлары;

2) 1995 елның 26 маеннан башлап Татарстан Республикасы дәүләт вазыйфаларының жыелма исемлеге һәм Татарстан Республикасы дәүләт граждан хезмәте вазыйфалары реестры расланганчы, Татарстан Республикасы дәүләт хезмәткәрләренә дәүләт вазыйфалары реестрында каралган вазыйфаларда, шулай ук Татарстан Республикасы дәүләт хезмәткәрләренә дәүләт вазыйфалары реестрында каралмаган вазыйфаларда, соңыннан бу вазыйфаларны дәүләт вазыйфаларының яисә дәүләт хезмәте вазыйфаларының тиешле исемлегенә керткән очракларда, эшләү (хезмәт узу) чорлары;

3) 1995 елның 26 маена кадәр житәкчеләр, белгечләр, хезмәткәрләр вазыйфаларын, сайланулы вазыйфаларны түбәндәгеләрдә биләү чорлары:

а) Татарстан Республикасы Президенты Аппаратында;

б) Татарстан Республикасы Дәүләт Советында һәм аның Аппаратында, Татарстан Республикасы Дәүләт (парламент) контроле комитетында һәм аның аппаратында;

в) Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетында һәм аның Аппаратында;

г) Татарстан Республикасы Министрлар Кабинеты каршындагы Дәүләт идарәсе органнарында (идарә органнарында) Татарстан Республикасы Президенты тарафыннан билгеләнә торган исемлек буенча;

д) Татарстан Республикасы вәкилләкләрендә;

е) дәүләт хакимиятенә һәм идарәсенә жирле органнарында (халык депутатларының район, шәһәр, шәһәрләрдәге район Советларында, районнарның,

республика әһәмиятендәге шәһәрләрнең, шәһәрләрдәге районнарның администрацияләрендә) һәм аларның аппаратларында;

ж) Татарстан Республикасы Конституция күзәтчелеге комитетында;

з) Татарстан Республикасы халык депутатларын сайлаулар буенча Үзәк сайлау комиссиясендә;

4) житәкчеләрнең, белгечләрнең, хезмәткәрләрнең вазыйфаларын, сайланулы вазыйфаларны түбәндәгеләрдә биләү чорлары:

а) Татарстан Республикасы Югары Советында (Татар АССР Югары Советында) һәм Татар АССР Югары Советы Президиумында, халык депутатларының район, шәһәр, шәһәрләрдәге район, поселок, авыл Советларында һәм аларның аппаратларында;

б) Татарстан АССР Министрлар Советында (Татар АССР Министрлар Кабинетында) һәм аның аппаратында, халык депутатларының район, шәһәр, шәһәрләрдәге район, поселок, авыл Советларының башкарма комитетларында;

в) Татар АССР Министрлар Советының дәүләт идарәсе органнарында, Татар АССР Министрлар Советы каршындагы дәүләт идарәсе органнарында, Татар АССР министрлыкларында һәм ведомстволарында Татарстан Республикасы Президенты тарафыннан билгеләнә торган исемлек буенча;

3. Тиешле еллар эшләгән өчен пенсия билгеләү өчен муниципаль хезмәт стажына муниципаль хезмәткәрнең әлегә Закон нигезендә өстәмә һөнәри белем алу вакыты, шулай ук федераль законнар нигезендә муниципаль хезмәткәр өчен муниципаль хезмәт вазыйфасы сакланып калган башка чорлар кертелә.

4. Муниципаль хезмәттә хезмәт итү озынлыгы муниципаль хезмәткәрләргә бирелә торган олы яшьтәге еллык өстәмә түләүле отпускның озынлыгын билгеләү һәм алар өчен федераль законнар, Татарстан Республикасы һәм Устав законнары белән каралган башка гарантияләргә билгеләү өчен (санау) "Россия Федерациясендә Муниципаль хезмәт турында" Федераль Законының 25 статьясының 1 өлешендә күрсәтелгән вазыйфаларны тутыру вакыты, шулай ук дәүләт граждан хезмәте хезмәтенә кертелгән (саналган) урыннарны тутыру вакыты. 2004 елның 27 июлендәге Федераль Законның 54 статьясының 2 өлеше нигезендә 79-ФЗ "Россия Федерациясенең Дәүләт дәүләт хезмәте турында".

27 статья. Муниципаль хезмәт стажын исәпләп чыгару һәм билгеләү тәртібе

1. Муниципаль хезмәт стажын исәпләп чыгару календарь тәртібендә башкарыла. Муниципаль хезмәт стажын исәпләп чыгарганда хезмәт (эш) чорлары бергә кушыла.

2. Билгеләнгән үрнәктәге хезмәт кенәгәсе муниципаль хезмәт стажын раслый торган төп документ була.

3. Муниципаль хезмәт стажын исәпләгәндә хезмәт кенәгәсендә исәпкә алына торган язулар аларны хезмәт кенәгәсенә керткән көнгә гамәлдә булган хезмәт турындагы законнар нигезендә рәсмиләштерелгән булырга тиеш. Хезмәт кенәгәсендә муниципаль хезмәт стажына кертелә торган хезмәт (эш) чорларын раслау өчен нигез итеп алына торган хаталы яисә төгәл булмаган белешмәләр булган очракларда, хезмәт кенәгәсенә федераль законнарда каралган тәртіптә үзгәрешләр кертелә.

Хезмэт кенэгәсендә муниципаль хезмэт стажын раслый торган язулар булмаган очрақларда, әлеге стаж шул стажга кертелә торган вазыйфаларда хезмэт (эш) чорларын раслый торган, вазыйфага билгеләп кую һәм аннан азат итү турындагы документларның күчermәләре белән бергә бирелгән белешмәләр нигезендә раслана.

4. Хәрби хезмэт узу, аңа тинләштерелгән башка хезмэт узу чорлары, шулай ук федераль салым полициясе органнары, таможня органнары хезмәткәрләренә хезмэт узу чорлары хәрби билетлар, хәрби комиссариатларның, хәрби бүлекчәләренә, архив учреждениеләренә белешмәләре, хезмэт кенәгәсендәге язулар, хезмэт узу исемлегендәге язулар белән расланьрга мөмкин.

5. Әлеге «Татарстан Республикасында муниципаль хезмэт турында» Татарстан Республикасы Законының 23 статьясында каралган вазыйфалардагы хезмэт (эш) чорларын раслау өчен кирәк булган очрақларда хокукий актларның күчermәләре яисә вазыйфага билгеләп кую яисә вазыйфадан азат итү турында алардан өземтәләр бирелергә мөмкин.

6. Тиешле еллар эшләгән өчен вазыйфаи окладка айлык өстәмә билгеләү, тиешле еллар эшләгән өчен еллык өстәмә түләүле отпускның дәвамлылығын, хезмәттә югары уңышларга ирешкән өчен кызыксындырулар күләмен билгеләү өчен муниципаль хезмэт стажы муниципаль хезмәткәр муниципаль хезмэт вазыйфасын били торган жирле үзидарә органының, муниципаль берәмлекнең сайлау комиссиясенә муниципаль хезмэт стажын билгеләү комиссиясе карары белән билгеләнә. Күрсәтелгән комиссия жирле үзидарә органының хокукий акты белән төзелә.

Муниципаль хезмэт стажын билгеләү комиссиясе турындагы нигезләмәне жирлө үзидарә органы, муниципаль берәмлекнең сайлау комиссиясе раслый.

7. Тиешле еллар эшләгән өчен пенсия билгеләү максатында муниципаль хезмэт стажы билгеләнгән тәртиптә тапшырылган, муниципаль хезмэт стажын раслый торган документлар нигезендә тиешле еллар эшләгән өчен пенсияләренә билгеләү буенча вәкаләтле орган тарафыннан муниципаль хезмәткәрнең тиешле еллар эшләгән өчен пенсия билгеләүне сораган гаризасы буенча законнар нигезендә билгеләнә.

8. Олы яшьтәге пенсияне билгеләү, муниципаль хезмэт позициясен алыштырган кеше өчен Россия Федерациясе бюджет системасы бюджетларына салымнар, жьемнар һәм башка мәжбүри түләүләр буенча бурычлар булмаганда ясала.

Олы яшьтәге пенсияне билгеләгән көннән алып 90 көн эчендә урнашканда, күрсәтелгән бурыч, олы яшьтәге пенсияне билгеләү андый билгеләнү өчен гариза биргән көннән алып башкарыла.

7 бүлек. МУНИЦИПАЛЬ ХЕЗМӘТКӘРНЕ КЫЗЫКСЫНДЫРУ. МУНИЦИПАЛЬ ХЕЗМӘТКӘРНЕҢ ДИСЦИПЛИНАР ҖАВАПЛЫЛЫГЫ

28 Статья. Муниципаль хезмәткәрне кызыксындыру

1. Муниципаль хезмәткәр үзенең вазыйфаи бурычларын намуслы һәм нәтижәле үтәгән, мактауга лаек булып хезмэт узган, аеруча мөһим һәм катлаулы йөкләмәләренә үтәгән өчен, аңа карата түбәндәге кызыксындыру төрләре кулланылырга мөмкин:

1) рәхмәт белдерү;

2) бер мәртәбә бирелә торган акчалата кызыксындыру түләү;

3) кыйммәтле бүлөк белән бүлөкләү;

4) мактаулы грамота белән яисә жирле үзидарә органнары билгеләгән бүлөкләрнен башка төрләрә белән бүлөкләү;

5) законнар нигезендә дәүләт бүлөкләрә белән бүлөкләү;

6) федераль законнар һәм Татарстан Республикасы законнары нигезендә Балтач муниципаль районы Сосна авыл жирлеге уставында һәм башка муниципаль хокукый актларда билгеләнгән бүтән кызыксындыру төрләрә.

2. Әлеге статьяның 1 өлешендә каралган кызыксындыруларны куллану тәртибе һәм шартлары муниципаль хокукый актлар белән билгеләнә.

29 статья. Муниципаль хезмәткәрнең дисциплинар жаваплылыгы

1. Муниципаль хезмәткәр дисциплинар гамәл кылган – үзенә йөкләнгән хезмәт бурычларын үз гасбе белән үтәмәгән яисә тиешенчә үтәмәгән өчен эшкә яллаучы вәкиле (эш бирүче) түбәндәге дисциплинар жәза чараларын кулланырга хокуклы:

1) кисәтү;

2) шелтә ясау;

3) тиешле нигезләр буенча муниципаль хезмәттән азат итү.

2. Дисциплинар гамәл кылган муниципаль хезмәткәр вазыйфаи бурычларны үтәүдән, аның дисциплинар жаваплылыгы турындагы мәсьәлә хәл ителгәнче, вакытлыча (эмма бер айдан да озагракка түгел) акчалата хезмәт хакы сакланып, читләштерелергә мөмкин. Бу очракта муниципаль хезмәткәрне вазыйфаи бурычларны үтәүдән читләштерү муниципаль хокукый акт нигезендә башкарыла.

3. Дисциплинар жәза бирүләрне куллану һәм кире алу тәртибе, Россия Федерациясенен, Татарстан Республикасының муниципаль хезмәт турындагы, коррупциягә каршы тору турындагы законнарында каралган очрактардан тыш, хезмәт законнарында билгеләнә.

30 статья. Чикләүләрне һәм тыюларны, мәнфәгатьләр конфликтын булдырмый калу яисә жайга салу турындагы таләпләрне үтәмәгән һәм коррупциягә каршы көрәш максатларында билгеләнгән бурычларны үтәмәгән өчен жәзалар

1. Муниципаль хезмәткәр чикләүләрне һәм тыюларны, мәнфәгатьләр конфликтын булдырмый калу яисә жайга салу турындагы таләпләрне үтәмәгән һәм «Россия Федерациясендә муниципаль хезмәт турында» Федераль законда, «Коррупциягә каршы көрәш турында» Федераль законда һәм башка федераль законнарда коррупциягә каршы көрәш максатларында куелган бурычларны үтәмәгән өчен түләтүләр муниципаль хезмәткәрләргә коррупциячел хокук бозу турында мәгълүмат кәргән көннән алып алты айдан да соңга калмыйча, муниципаль хезмәткәрнең вакытлыча хезмәткә яраксызлыгы чорларын, аның отпускта булуын исәпкә алмаганда һәм коррупциячел хокук бозу

башкарылган көннән соң өч елдан да соңга калмыйча кулланыла. Күрсәтелгән срокларга жинаять эше буенча житештерү вакыты кертелми.

2. Муниципаль хезмәткәр Татарстан Республикасы Кодексының 17 һәм 18 статьяларында каралган хокук бозулар булган очракта ышанычны югалту аркасында муниципаль хезмәттән азат ителергә тиеш.

3. Әлеге Нигезләмәнең 17, 18 һәм 32 статьяларында каралган җавапка тартулар эшкә яллаучы вәкиле (эш бирүче) тарафыннан түбәндәгеләр нигезендә кулланыла:

1) тиешле муниципаль органның коррупциячел һәм башка хокук бозуларны профилактикалау буенча кадрлар хезмәте бүлекчәсе (алга таба – хокук бозуларны профилактикалау буенча кадрлар хезмәте бүлекчәсе) уздырган тикшерү нәтижәләре турындагы доклад;

2) әгәр тикшерү нәтижәләре турындагы доклад муниципаль хезмәткәрләрнең хезмәт тәртибенә карата таләпләрне үтәү һәм мәнфәгатьләр конфликтын җайга салу комиссиясенә жиберелсә, комиссия күрсәтмәсе;

2.1) муниципаль хезмәткәрнең ризалыгы белән генә һәм коррупциячел хокук бозуны кылу фактын тануы шарты белән, хокук бозуларны профилактикалау буенча кадрлар хезмәте бүлекчәсенә коррупциячел хокук бозу кылыну хакында аны кылуның факттагы хәлләре бәян ителгән доклады һәм муниципаль хезмәткәрнең язмача аңлатмасы (ышанычны югалтуга бәйле рәвештә эштән азат итү рәвешендәгә җәза бирелүдән тыш);

3) муниципаль хезмәткәрнең аңлатмалары;

4) башка материаллар.

4. Хокук бозуларны профилактикалау буенча кадрлар хезмәте бүлекчәсе тикшерү уздыру өчен түбәндәгеләр тарафыннан язма рәвештә бирелгән җитәрлек мәгълүмат нигез була:

1) хокук саклау органнары, башка дәүләт органнары, жирле үзидарә органнары һәм аларның вазыйфаи затлары;

2) сәяси партияләрнең региональ яисә жирле бүлекчәләре, шулай ук закон нигезендә теркәлгән, сәяси партияләр булмаган региональ ижтимагый берләшмәләр;

3) тиешле муниципаль берәмлектә төзелгән ижтимагый совет;

4) массакүләм мәгълүмат чаралары.

5. Аноним хәбәрләр хокук бозуларны профилактикалау буенча кадрлар хезмәте бүлекчәсе тарафыннан тикшерү уздыру өчен нигез була алмый.

6. Хокук бозуларны профилактикалау буенча кадрлар хезмәте бүлекчәсе, тикшерү уздырганчы, муниципаль хезмәткәрдән язма рәвештә аңлатма алырга тиеш. Әгәр муниципаль хезмәткәр әлеге аңлатманы ике эш көне эчендә бирмәсә, тиешле акт төзелә. Муниципаль хезмәткәр тарафыннан аңлатма бирелмәү тикшерү уздыруга тоткарлык була алмый.

7. Нигезлэмәнең 11, 12 һәм 26 статьяларында каралган жавапка тартуларны кулланганда, муниципаль хезмәткәр кылган коррупцион хокук бозуның характеры, аның авырлыгы, аны кылгандагы шартлар, муниципаль хезмәткәрнең башка чикләүләргә һәм тыюларны, мәнфәгатьләр конфликтын булдырмый калу яисә жайга салу турындагы таләпләргә үтәвә һәм коррупциягә каршы көрәш максатларында билгеләнгән бурычларны үтәвә, шулай ук муниципаль хезмәткәрнең моңа кадәр үз вазыйфай бурычларын башкару нәтижәләре исәпкә алына.

8. Нигезлэмәнең 11, 12 һәм 26 статьяларында каралган түләтүләр, муниципаль хезмәткәрнең вакытлыча хезмәткә яраксызлыгы чорын, аның отпускта булуын, аның нигезле сәбәпләр аркасында хезмәт итүенең башка очрақларын, шулай ук хокук бозуларны профилактикалау буенча кадрлар хезмәте бүлекчәсе тарафыннан тикшерү һәм муниципаль хезмәткәрләрнең хезмәт тәртибенә таләпләргә үтәү һәм мәнфәгатьләр конфликтын жайга салу буенча комиссия тарафыннан әлегә тикшерү материалларын карау вакытын исәпкә алмаганда, коррупцион хокук бозу очрақларын ачыклаган көннән алып бер айдан да соңга калмыйча кулланыла. Бу чакта коррупцион хокук бозу кылынган көннән алып алты айдан да соңга калмыйча түләтү кулланылырга тиеш.

9. Коррупцион хокук бозган очракта муниципаль хезмәткәрне жавапка тарту турындагы актта жавапка тарту өчен нигез буларак 11 статьяның 3 өлеше, 12 статьяның 5 өлеше яисә Нигезлэмәнең 26 статьясы күрсәтелә.

10. Хокук бозуны һәм нигезлэмәләре бозылган норматив хокукый актлар күрсәтелгән муниципаль хезмәткәргә карата жавапка тарту куллану турындагы яисә муниципаль хезмәткәргә карата мондый жавапка тарту кулланудан нигезләргә күрсәтелгән баш тарту турындагы актың күчәрмәсе тиешле акт чыгарылган көннән алып өч эш көне эчендә муниципаль хезмәткәргә расписка белән тапшырыла. Әгәр муниципаль хезмәткәр күрсәтелгән расписканы бирүдән баш тартса, тиешле акт төзелә.

11. Муниципаль хезмәткәр жавапка тартуга карата федераль закон нигезендә шикаять бирә мөмкин.

12. Әгәр жавапка тарту кулланылган көннән бер ел эчендә муниципаль хезмәткәр әлегә Нигезлэмәнең 26 статьясындагы 1 өлешенәң 1 яисә 2 пункттында каралган дисциплинар жавапка тартылмаса, ул жавапка тартылмаган дип санала.

13. Эшкә яллаучы вәкиле (эш бирүче) муниципаль хезмәткәрдән әлегә Нигезлэмәнең 26 статьясындагы 1 өлешенәң 1 яисә 2 пункттында каралган дисциплинар жавапка тартуны, ул бирелгән көннән алып бер ел узганчы, үз инициативасы, муниципаль хезмәткәрнең язма гаризасы яисә аның турыдан-туры житәкчесе үтенече буенча кире алырга хокуклы.

14. Муниципаль хезмәткәргә карата ышанычны югалтуга бәйлә эштән азат итү рәвешендәгә жезаны куллану турындагы белешмәләр муниципаль хезмәткәр муниципаль хезмәт узган жирле үзидарә органы тарафыннан “Коррупциягә каршы тору турында” 2008 елның 25 декаберендәгә 273-ФЗ номерлы Федераль законның 15 статьясында каралган ышанычны югалтуга бәйлә рәвештә эштән азат ителгән затлар реестрына кертелә.

8 бүлек. МУНИЦИПАЛЬ БЕРӘМЛЕКТӘ КАДРЛАР ЭШЕ

31 Статья. Муниципаль берәмлектә кадрлар эше

Муниципаль берәмлектә кадрлар эшенә түбәндәгеләр керә:

- 1) муниципаль хезмәт вазыйфаларын биләү өчен кадрлар составын булдыру;
- 2) муниципаль хезмәт турындагы законнарның нигезләмәләрен гамәлгә ашыру турында тәкъдимнәр әзерләү һәм шул тәкъдимнәргә эшкә яллаучы вәкиленә (эш бирүчегә) кертү;
- 3) муниципаль хезмәткә урнашуга, аны узуга, хезмәт шартнамәсе (контракты) төзүгә, муниципаль хезмәт вазыйфасына билгеләп куюга, биләгән муниципаль хезмәт вазыйфасыннан азат итүгә, муниципаль хезмәткәрнең муниципаль хезмәттән жибәрелүенә һәм пенсиягә чыгуына бәйле муниципаль хокукый актлар проектларын әзерләүне оештыру һәм тиешле документларны рәсмиләштерү;
- 4) муниципаль хезмәткәрләрнең эш китапларын алып бару (булган очракта), муниципаль хезмәт вакытында муниципаль хезмәт вакытында хезмәт эшчәнлегенә турында мәгълүмат формалаштыру һәм бу мәгълүматны Россия Федерациясенең законнары нигезендә индивидуаль (персональләштерелгән) тапшыру. мәжбүри пенсия страховкалау системасында, мәгълүмат ресурсларында саклау өчен, Россия Федерациясенә Пенсия фонды
- 5) «Россия Федерациясендә муниципаль хезмәт турында» Федераль законның 30 статьясында билгеләнгән тәртиптә муниципаль хезмәткәрләрнең шәхси эшнамәләрен алып бару;
- 6) муниципаль хезмәткәрләр реестрын алып бару;
- 7) муниципаль хезмәткәрләрнең хезмәт таныкчыларын рәсмиләштерү һәм тапшыру;
- 8) муниципаль хезмәттә буш урыннарны тутыру һәм муниципаль хезмәткәрләрне кадрлар резервына кертү өчен конкурс үткөрү;
- 9) муниципаль хезмәткәрләрне аттестацияләү;
- 10) персонал резервы белән эшнә оештыру һәм аны нәтиҗәле куллану;
- 11) шәхси мәгълүматның һәм гражданның муниципаль хезмәткә кәргәндә тапшырган бүтән мәгълүматларның төгәллеген тикшерүне оештыру, шулай ук дәүләт сәрен тәшкил иткән мәгълүматка билгеләнгән формада кабул итүне теркәү;
- 12) муниципаль хезмәткәрләрнең керемнәре, мөлкәте һәм мөлкәти характердагы йөкләмәләре турындагы белешмәләргә, шулай ук «Россия Федерациясендә муниципаль хезмәт турында» Федераль законның 13 статьясында һәм башка федераль законнарда билгеләнгән муниципаль хезмәткә бәйле чикләүләрнең үтәлүен тикшерүне оештыру;
- 13) муниципаль хезмәткәрләргә муниципаль хезмәтнең хокукый һәм башка мәсьәләләргә буенча консультация бирү;
- 14) кадрлар эшенең хезмәт турындагы законнарда һәм әлегә Законда билгеләнә торган башка мәсьәләләргә хәл итү.

32 статья. Муниципаль хезмәткәрнең шәхси белешмәләре

1. Муниципаль хезмәткәрнең шәхси белешмәләре – муниципаль хезмәтнең биләп торган вазыйфасы буенча бурычларны муниципаль хезмәткәрнең үтәвенә бәйле рәвештә эшкә яллаучы вәкиленә (эш бирүчегә) кирәкле һәм конкрет муниципаль хезмәткәргә кагылышлы булган мәгълүмат.

2. Муниципаль хезмәткәрнең шәхси белешмәләре шәхси белешмәләр өлкәсендә Россия Федерациясе законнары нигезендә Россия Федерациясе Хезмәт кодексының 14 бүлегендә каралган үзенчәлекләренә исәпкә алып эшкәртелергә тиеш.

33 статья. Муниципаль хезмәтнең кадрлар составын булдыруның өстенлекле юнәлешләре

Муниципаль хезмәтнең кадрлар составын булдыруның өстенлекле юнәлешләре түбәндәгеләр була:

1) муниципаль хезмәт вазыйфасына югары квалификацияле белгечләренә аларның профессиональ сыйфатларын һәм компетентлыгын исәпкә алып билгеләп кую;

2) муниципаль хезмәткәрләрнең хезмәттә үсүенә ярдәм итү;

3) муниципаль хезмәт өчен кадрлар әзерләү һәм муниципаль хезмәткәрләргә өстәмә профессиональ белем бирү;;

4) кадрлар резервын булдыру һәм аннан нәтижәле файдалану;

5) муниципаль хезмәткәрләрнең эш нәтижәләрен аттестация уздыру юлы белән бәяләү;

6) гражданныр муниципаль хезмәткә кергәндә, кадрлар сайлап алуның һәм аны узганда кадрлар белән эшләүнең заманча технологияләрен куллану.

9 бүлек. МУНИЦИПАЛЬ ХЕЗМӘТНЕ ФИНАНСЛАУ ҺӘМ АНЫ ҮСТЕРҮ ПРОГРАММАЛАРЫ

35 статья. Муниципаль хезмәтне финанслау

Муниципаль хезмәтне финанслау жирле бюджетлар акчалары исәбеннән гамәлгә ашырыла, моңа муниципаль хезмәткәрләрнең хезмәте өчен түләү, пенсия тәминаты чыгымнары, федераль законда башкасы билгеләнмәгән булса, муниципаль хезмәткәрләргә бирелә торган гарантияләренә тәмин итүгә бәйле бүтән чыгымнар керә.

36 статья. Муниципаль хезмәтне үстерү программалары

1. Муниципаль хезмәтне үстерү жирле бюджетлар һәм Татарстан Республикасы бюджеты акчалары исәбеннән финанслана торган муниципаль хезмәтне үстерүнең муниципаль программалары һәм Татарстан Республикасының муниципаль хезмәтне үстерү программалары белән тәмин ителә.

2. Жирле үзидарэ органнары, муниципаль районның сайлау комиссияләре һәм муниципаль хезмәткәрләр жирле үзидарәнең аерым органнарында, муниципаль районның сайлау комиссияләрендә эшчәнлек нәтижәлелеген арттыру максатларында, экспериментлар уздырылырга мөмкин. Әлеге статьяның 1 өлешендә күрсәтелгән муниципаль хезмәтне үстерү программаларын гамәлгә ашыру барышында экспериментлар уздыру тәртибе, шартлары һәм вакытлары Татарстан Республикасы норматив хокукый актларында һәм муниципаль хокукый актларда билгеләнә.